

Ardealul Juridic

Revistă de Drept și de Unificare Legislativă,
Doctrină, Jurisprudență, Legislație comparate

Revista apare regulat la 1. și 15. a fiecărei luni afară de lunile de vacanțe Iulie și August (iar în cursul anului excepțional ca număr dublu) când apare odată pe lună

Abonamentul pentru	Instituții și Autorități	500 Lei pe 1 an
:"	Advocați	400 Lei pe 1 an
:"	Magistrați	300 Lei pe 1 an
	Un număr simplu	20 Lei
	Un număr dublu	30 Lei
	Un număr vechiu	35 Lei

Redacția: Str. Calea Victoriei No. 55.
Telefon 590. Administrația: Str. Regina Maria 34 (Radio Reclame România S.A.)
unde se primesc abonamente și ori ce cereri de adfje. Telefon 630

SUMARUL:

1. Legea pentru Accelerarea Judecărilor și Procedura civilă Ardeleană . . . de *Dr. I. Bartha* avocat din Cluj
2. G. Popu „Părți alese din Dreptul priyat Ungar” Recenzie de *V. P. Pastia* Judecător trib. Cluj
3. Stabilirea porțiunii legitime. Jurisprudența Trib. Oradea-Mare cu o adnotare de *Dr. T. Prodan* avocat Oradea-Mare
4. Dacă lipsa de la serviciu a unui funcționar judecătoresc poate fi considerată ca o demisiune. Jurisprudența Inaltei Curți de Casație
5. Rezumate de Jurisprudențe: Judecătorii, Tribunalele, Curți de Apel din Ardeal, Casația Complet Chirii, impozite, vamale
6. Informațiuni

Legea pentru Accelerarea Judecărilor și Procedura civilă Ardeleană

Legea privitoare la unificarea unor dispozițiuni de procedură civilă și comercială pentru înlesnirea și accelerarea judecărilor în fața Tribunalelelor și Curților de Apel, precum și pentru unificarea competenței judecătorilor, a fost promulgată la 19 Maiu 1925 și apărută în M. O. No. 108—1925. Unele dispozițiuni din această lege s'au pus, imediat în aplicare iar celelalte urmează, adică ar urma să se aplice dela 15 Septembrie 1925 curent.

Rostul și scopul propriu zis al acestei legi este de a face posibil ca judecata să poată interveni la timp dacă i-s'a făcut cuiva vre-o nedreptate.

Precum reese din expunerea de motive a legii și precum arată datele statistice ce fac parte din argumentele ce au dat naștere acestei legi, legea accelerării e datorită împrejurările și situației din Regatul vechiu și Basarabia. Din această cauză cel ce a redactat textul legii în prima linie, precum și Comisia de cercetare, nu s'au ocupat îndeajuns cu starea

lucrurilor și a împrejurărilor din Ardeal; și am curajul să afirm că nu și-au dat silința să cunoască elementele constitutive și baza teoretică a procedurii civile din această regiune de drept a Țării. Dacă s'ar fi studiat procedura noastră, ușor s'ar fi putut constata că în Ardeal nu este nevoie de nici o înlesnire, de nici o accelerare, ci se cerea numai să se respecte și să se aplice cum sunt prevăzute: *normele procedurii civile*. Procedura în vigoare în Ardeal, este una dintre cele mai bune, mai moderne și mai precise codice de procedură civilă din toată Europa.

Această lege este rezultatul și îndeplinirea unei dorințe exprimate de o întreagă lume de drept, timp de decenii: prin presă, literatură de procedură, prin direcțiuni, adunări de juriști și prin raporturile barourilor avocaților din o țară întreagă. Procedura civilă s'a încorporat într'o singură lege, bazându-se pe cele trei principii cardinale; *verbalitate, publicitate și directivă*.

Legea Accelerării se opune diametral sistemului, teoretic al procedurii noastre, ignorându-se principiile și ideile conducătoare pe cari se bazează această lege de procedură. Ea desființează verbalitatea, stinge directiva și restrânge publicitatea, adică temeiia procedurii noastre.

Din acest punct de vedere și privință în legea nouă găsim, că ea este cu totul opusă procedurii în vigoare în Ardeal și această nouă lege nu se poate așeza în cadrele acestei procedurii civile fără pericol.

Constatăm că atât Tribunalele cât și Curțile de Apel din Ardeal — trecut fiind timpul de tranziție — în timpul din urmă func-

ționau satisfăcător. Dacă se aplică în locmai dispozițiunile procedurii civ. în vigoare, la noi în Ardeal nu se simțea nevoie de nici o accelerare. Legea nouă totuși n'ar trebui modificată: să rămână așa cum este; dar să se aplice *acolo*, unde este nevoie a se aplica. Pentru noi trebuie să se întregească cu un singur articol, prin care să se dispună că: *unde este în vigoare proc. civ. ard., legea accelerării nu se aplică.*

Motive: 1. În Ardeal legea nouă nu accelerează, ci încetinește mersul proceselor.

2. Legea nouă în lipsa unui sistem teoretic și a principiilor de directivă este inaplicabilă în cadrele procedurii civ. în vigoare.

3. Legea accelerării prin multele formalități ce conține suprimă dreptatea materială și aproape exclude realizarea ei.

Să vedem legea în detalii și cercetând fiecare dispoziție a acesteia să arătăm îndetaliu și puțința de aplicare aci, unde, avem o proc. civ. modernă.

I. Legea nouă se compune din 70 de art. care conțin dispozițiuni de drept civil, comercial, de procedură civ. precum și dispozițiuni din legea timbrului etc.

Are desigur această lege și dispozițiuni bune: Să începem cu acestea:

a) Cu toate că nu-și are locul într'o lege de procedură, totuși găsim ca binevenită măsura prin care s'a ridicat procentele legale, calculându-se după scontul Băncii Naționale augmentate cu 4% în materie civilă și 6% în materie comercială. Această dispozițiune este însă prea vagă; nu e precisă. Nu dispune pentru trecut; de când se aplică dobânzile urcate? cum stăm cu dobânzile datoriiilor în curs de proces dar nejudicate încă și ce se face cu celelalte dispozițiuni legale în vigoare ce cărmuiau aprecierea dobânzilor? Cu un cuvânt nu se dispune nimic pentru tranziție. Se deschide larg jocul discuțiilor.

b) Introducerea ședinței preliminare prin art. 9 și 10 este bună. După o desbatere sumară f. multe procese se pot termina. Această dispoziție are întradevăr efect de accelerare.

c) Art. 14 are darul dacă e bine aplicat a face ca părțile să nu mai aștepte în ușa sălei de desbateri ore întregi și la urmă să li-se amâne procesul. Apelul nominal se suprimă. Procesele cari nu sunt în stare a fi judecate se amână de la începutul ședinței. Desbaterea se fixează la oră fixă.

d) Este corectă dispoziția art. 45, care permite amânarea proceselor prin acordul comun al părților numai o singură dată în cursul unei instanțe, e un efect de accelerare.

e) Art. 48 prevede că judecătorii nu vor putea reduce cheltuelile de timbru, taxe de portărei etc, pe cari partea le va dovedi ca reale. Onorariile avocaților sunt lăsate la aprecierea instanței, care va ține seamă de importanța procesului și durata lui. Aceste onorarii nu vor fi nici într'un caz reduse sub tarifele minimale întocmite de Côm. permanentă a Uniunii avocaților.

f) Are efect de accelerare și art. 51, care regulează întru câțva chestiunea prezentării martorilor în instanță. Dacă martorul nu se prezintă odată, el va fi adus cu mandat de aducere.

II. Față de aceste câteva dispozițiuni corecte și bune, aproape toate celelalte le credem dăunătoare justiției;

A. (I)

Art. 1 din lege se ocupă de regula generală existentă deja în toate procedurile în vigoare: ce trebuie să cuprindă acțiunea. (Vezi pctele a—c din art. 1). În afară de cerințele generale pctul d) pretinde și obligă pe reclamant să indice lămurit toate motivele de fapt și de drept pe cari se întemeiază cererea, apoi punctul e) prevede indicațiunea probelor pe cari se sprijină fiecare capăt de cerere. Întrucât acțiunea nu corespunde pctelor a—c, ea se consideră *nulă*. Intregiri sau suplimente nu se admit. (Vezi art. 3 pct 1).

Dacă recl. nu a invocat toate probele sale în acțiune, el nu se va mai putea servi de ele înaintea primei instanțe. Toate dispozițiunile prevăzute pentru remediul *justificării* din art 451 și următorii din pr. civ. din Ard. sunt scoase din vigoare. (Vezi și expunerea

de motive). Se știe că justificarea este cel mai important remediu de drept excepțional. Nu se poate presupune o procedură civ. modernă în care să nu prindă loc remediul justificării. Iar în lipsa justificării se sporesc înoirile de proces.

Iată deci o dispozițiune învechită și s'ar putea spune o dispoziție *nepotrivită* din legea nouă, care inaugurează cea mai strictă formă a principiului „*eventualității*“ din veacul trecut, fiindcă ocrotește pe cel ce se apără cu recredință și premiază pe pârâțul contestator în permanență. Acest principiu procedural s'a desființat de mult deja din toate procedurile civile. *Față de acest principiu cât de înțeleaptă este dispozițiunea art. 222 din pr. civ. ard., care pedepsește pe cel ce se apără cu reac redință.* Legea nouă ar trebui să opereze cu măsuri asemănătoare art. 222. Ar trebui să accelereze procesele în așa fel și să urmărească și pedepsească reaua credință a părților din proces. Această măsură ar fi și de accelerare și morală. Este greșit deci punctul de plecare al noiei legi și nu numai din punct de vedere procedural.

Art. 3 alin. 2 întrucâtva trece peste măsura riguroasă a alin. I. fiindcă — dacă va fi necesară administrarea unor dovezi noi, pe cari recl. nu putea să le prevadă și fără de cari procesul nu poate fi soluționat — se pot administra și alte probe în afară de acele invocate în cerere.

Nu este în concordanță cu art. 3, nici art. 26, care admite o prea largă aplicare a „principiului oficialității“, care există și în pr. ard. și care nu exclude administrarea probelor.

Art. 3 și 26 lasă căutarea dreptății atotputerniciei judecătorului. Depinde cu totul de judecător să admită sau nu probarea adică adm. probelor. Dreptatea materială astfel nu este asigurată.

B. (II)

Art. 4 din lege dispune că președintele, după ce constată plata taxelor de timbru ordonă să se comunice pârâțului un exemplar de pe acțiune cu invitațiunea scrisă ca în

termen de cel mult 30 zile dela primire sub sancționarea dela art. 3 și 7 să răspundă la acțiunea reclamantului printr'o întâmpinare. Această întâmpinare nu i-se va comunica reclamantului decât în cazul dacă acesta nu domiciliază în orașul de reședință al tribunalului. Întâmpinarea va cuprinde și toate mijloacele și probele cu cari se apără față de fiecare capăt din cererea reclamantului. (Art. 5).

În prima linie nu găsesc nici un argument ce ar putea să justifice faptul că odată cu înmânarea acțiunii să nu se facă și citarea pentru ședința preliminară. Care este oare motivul că fixarea termenului trebuie cerută separat cum prevede art. 9? Evident, că această dispoziție nu accelerează mersul procesului. Apoi este prea lung și termenul de 30 zile, acordat pentru înaintarea întâmpinării.

Art. 6 nu face distincție între pluralitatea simplă și cea unită a părților și dispune într'un fel pentru ambele cazuri. Dacă sunt mai mulți pârâți și unul se apără, această apărare servește tuturor fie că restul pârâților a voit, fie că n'a voit să se apere în proces. Rămâne însă fără răspuns chestiunea ce se pune: oare pentru cazul pierderii, cine plătește cheltuelile? Cel ce s'a apărat sau cu toții?

Acest lucru se aplică și apelului făcut de un singur pârât, conform art. 59.

Art. 8 dispune în privința acțiunilor reconvenționale. Această dispoziție prevede că acțiunea reconvențională poate fi ridicată numai odată cu întâmpinarea. Cererea reconvențională nedepusă în termenul de mai sus, se va judeca separat. Nici această măsură nu are efect de accelerare, sporind numărul proceselor, și de altfel nu este practică.

C. (III)

Acest Capitol dispune în privința ședinței preliminare. Art. 9, 10 și 11 prevăd că citarea adică fixarea termenului de judecată se face numai la cerere, că termenul de citare este cel puțin de 5 zile și care este obiectul ședinței preliminare în genere.

Art. 11 prevede că ședința preliminară

este sumară. Art. 12 pe lângă decăderea din drept obligă pe reclamant să-i răspundă *verbal* pârâtului asupra celor aduse în instanță, tot asemenea și pe pârât față de reclamant.

Legea nouă deci odată primește principiul *scripturistic*, altă dată principiul *oralității*. Insuși dispozițiunile legii sunt contrare.

Legea nu vorbește nicăeri despre constituirea propriu zisă a procesului și nu arată prin care act al său pârâtul a intrat în proces. Momentul îngrării în proces din punctul de vedere al procedurii ardelene este de mare importanță, deoarece după constituirea procesului drepturile părților se micșorează și reclamantul este dependent în multe privinți de voința sau consimțământul pârâtului.

Art. 14 vorbește despre modificarea acțiunii: Modificarea acțiunii conform procedurii ardelene, depinde de constituirea procesului. Legea nouă nu arată, când are drept reclamantul să-și modifice acțiunea, iar pentru cazul modificării când trebuiesc înaintate dovezile.

Astfel nici această dispoziție nu poate fi încadrată în procedura civ. ard., fiindcă conform legii noi pârâtul intră în proces și procesul se constituie odată cu înaintarea întâmpinării. Întâmpinarea nu trebuie susținută verbal în instanță, conform art. 15 atât reclamantul cât și pârâtul absent pot câștiga procesul. Conform art. 188 din pr. civ. ard. după constituirea procesului acțiunea în contra voinței pârâtului și fără consimțământul acestuia nu se poate modifica. Nici din textul legii, nici din expunerea de motive nu reese dacă această dispoziție este abrogată ori nu?

Interesantă este dispoziția art. 13, care cere ca recunoașterea în instanță să fie făcută ori de parte în persoană, ori de mandatarul său; dar numai *dacă are autorizație specială pentru aceasta*. Unde este deci dreptul avocatului ca mandatar, pe care-l acordă legea avocaților? De ce trebuie *mandat special* pentru recunoaștere când avocatul are procură a reprezenta partea cu drepturile date de lege? Se desprinde lămurit că legea nouă în loc să ușureze, încearcă să încurce lucrurile și astfel să suprimă dreptatea materială.

Legea nouă apoi nu dispune deloc de așa zisele „*acțiunile noi*“ cari conform art. 189 pr. civ. ard. se pot ridica până la încheierea desbaterei care premerge pronunțarea sentinței. Nu se știe dacă această dispoziție este sau nu în vigoare? Iar dacă a rămas, cum și când se aplică?

Art. 19 dispune că partea ce propune este datoare ca în 5 zile să plătească citațiile martorilor propuși apoi să depună cheltuelile marilor, toate acestea sub decăderea de a se mai folosi de aceste dovezi în tot cursul instanței. Această dispoziție chiar dacă nu locmai așa — se găsește și în proc. civ. ard. Cons. Dir. a abrogat-o însă, ca fiind antisocială. Oamenii săraci în astfel de împrejurări nu sunt în stare să capete o sentință dreaptă, fiindcă n'au putut depune suma cerută dela ei. Decăderea de drept este cu totul nemotivată și nedreaptă. Legea nouă apoi nu dispune nimic de cei cu act de paupertate.

D. (IV)

Art. 27 discută chemarea în garanție. Conform art. 89 din pr. civ. ard. chemarea în garanție se admite până la isprăvirea procesului. Legea nouă o admite numai odată cu întâmpinarea. Conform art. 29, chemarea în garanție făcută după termenul prevăzut de art. 27, se va judeca separat potrivit competenței.

Redactorii legii au ignorat înțelesul chemării în garanție conform proc. civile din Ardeal, care aci este acel act de procedură, prin care una dintre părțile din proces soamează pe terțiu care nu se află în proces de a participa și el în interesul lui, iar cel chemat în garanție este liber de a intra sau nu în proces.

Asemenea confuzie se observă și la art. 31, unde se discută intervenția.

Legea nouă admite intervenția principală numai în instanța primă. Intervenția secundară, adică accesorie se acceptă în tot cursul procesului.

Conform art. 83 din pr. civ. ard. acțiunea de intervenție principală este acțiune și proces independent. Acțiunea intervenției princi-

pale se introduce întotdeauna la instanța primă a procesului de fond. Conform art. 236 *cele două procese pot fi judecate și deodată*. Nu se poate deci pricepe dispoziția din art. 31, fiindcă dispune altfel decât ideia ce o reprezintă.

E. (V)

Art. 34 desființează opoziția. Legea nu cunoaște sentință în lipsă, (în afară de cazul când nu se face nici întâmpinare și nici nu se prezintă pârâul la ședința preliminară), fiindcă legea nouă primește principiul scripturistic. Această dispoziție accelerează mersul procesului în prima instanță, dar sporește numărul apelurilor și lucrările Curților de Apel.

N'are nici un rost acest articol care prevede că la cererea de apel se va anexa copia legalizată a sentinței apelate fiindcă aceasta se găsește deja în original la dosar.

Nu e rațională dispoziția ca exemplarul II al apelului și anexele lui să se înmâneze de tribunal părții adverse, care în 20 de zile este datoare să răspundă în scris. Numai după toate acestea să înaintează dosarul la instanța de apel.

Conform art. 40 intimatul nu se va putea servi în apel, decât de probele pe care le-a invocat în întâmpinare, afară de cazul art. 7.

Art. 41 stabilește termenul de apel în 15 zile, iar al recursului în Casație în 30 zile. Aceste dispozițiuni, față de cele din pr. civ. ard. nu au efect de accelerare.

Art. 42 permite de a se cere suspendarea execuției provizorii în tot cursul instanței de Apel, fără să se arate însă cazurile când se permite admisibilitatea ei. Conform art. 43 deciziunile Curții precum și ale Tribunalului, se dau fără drept de opoziție. Pentru noi această dispoziție nu este nouă fiindcă nici până acum nu era admisă.

F. (VI)

Dispozițiunile din capitolul VII nu sunt de loc procedurale, ci ele sunt introduse numai ca să împiedece bunul mers al proceselor.

Art. 54 conține dispozițiuni din legea timbrului.

Legiuitorul în loc să se îngrijească de o lege a timbrului unificată și astfel să înceteze nesiguranța ce există în jurul dispozițiunilor legii timbrului, în urma legilor modificatoare și a ordonanțelor întregitoare date ulterior, prin măsuri de timbru și taxe îngreuează situația justițiabililor.

De acum înainte sunt supuse la taxele de timbru specificate după instanță și valoare: citațiunile, dovezile, procesele-verbale și certificatele de înmânare. Asemenea se taxează și încheierile de amânarea proceselor prin acordul comun al părților.

Procedura achitării taxelor de citații etc. cade în atribuția portăreilor. Instituția portăreilor intră în vigoare în Ardeal, conform art. 318 din legea org. jud. la 1 Ianuarie 1926; totuși taxele de citații etc. se vor plăti dela 15 Septembrie 1925.

Cine-i va înlocui, care va fi procedura în lipsa portăreilor, legea nouă nimic nu spune.

Toate observările înșirate sunt prea mici pe lângă cea cuprinsă în art. 55 și 56:

— Legea nouă introduce și la noi ideia „fiscalității” și din judecător face *agent fiscal*. Judecătorul în loc să fie constrâns a căuta în ori ce împrejurare în permanență dreptatea materială, este obligat de legea nouă să scormonească greșelile de formă și să pândească exteriorul lucrărilor.

Art. 55 d. e. spune, că cererile introductive de instanță și actele de procedură nelimbate sau insuficient timbrate vor fi valabile numai dacă vor fi timbrate după lege. Se va admite un singur termen, la cerere, la prima ședință, pentru plata taxelor. Altfel judecata va pronunța nulitatea cererii sau acului de procedură.

Se spune, că aceste norme se aplică „pentru satisfacerea drepturilor fiscolei”.

Poate avea deci oricât de mare dreptate un justițiabil, dacă d. e. va lipsi un timbru de 1 leu de pe o cerere introductivă sau act de procedură, va pierde procesul, fiindcă așa-i legea. Aci într'adevăr legea nouă accelerează, dar în dauna justiției și a dreptății.

Să ne închipuim; ce va zice justițiabilul,

care își cunoaște dreptatea și totuși, pentru o lipsă de timbru, o greșeală de nebăgat în seamă, va fi silit să-și piardă procesul! Este un principiu ce desprețuește tendința adevărată a justiției fără să o ocrotească.

În fine mai avem art. 56, care face pe judecător într'adevăr agent fiscal. Dacă un justițiabil se va servi ca mijloc de probă în justiție de vre'un act, la care nu s'au achitat taxele de timbru și înregistrare, instanța de judecată va reține actul și-l va înainta de îndată autorității fiscale în drept, de a se constata contravenția și a se lua măsurile prescrise de lege. La termenul nou se va justifica achitarea taxelor. Altfel nu se va mai putea servi de acel act în instanță.

Această dispoziție nu accelerează. Ea îngreuiază situația judecătorilor, atribuindu-le îndatoririle organelor de administrație fiscală. Judecătorul nu poate fi chemat de a încasa impozite sau taxe. Judecătorul are menirea să judece și să facă dreptate.

E contrar dreptății ca justițiabilul să decadă din dreptul de a invoca un act ca mijloc de probă, fiindcă nu s'au plătit taxele până la noua înfățișare. Această dispoziție nu cadrează deloc cu cautarea dreptății.

Toate cele de mai sus se referă la Tribunalele și Curții.

G. (VIII)

Dar legiuitorul s'a gândit și la judecătorii.

Prin art. 62 a ridicat competența judecătoriile de ocoale la 50.000 Lei. Suma arătată de art. 476 pr. civ. alin. II. dela 200 Lei se urcă la 5000 Lei. Adică judecătorul de ocol judecă fără drept de apel până la 5000 Lei.

La noi — judecătoriile de ocol — în lipsă de judecători nu vor putea funcționa. Știm, că grosul proceselor sunt sub 50.000 Lei.

Dar legea nu dispune nimic pentru tranziție. Ce se întâmplă cu procesele sub 50.000 Lei în curs la tribunal? Ori cum se va aplica această normă: numai procesele ce se vor intenta după 15 Sept. 1925 cad la jud. ocoalelor, sau se vor trimite și cele în curs la Tribunal? Legea nimic nu dispune.

Din punct de vedere social urcarea competenței materiale a jud. de ocol nu este prea

sănătoasă, neadmitându-se de a-i conferi unui judecător de ocol prea mari puteri. Să ne închipuim un orașel mic, sau o comună rurală, unde un judecător are o atare putere!

Aș fi de părere ca această lege să nu se aplica deloc în Ardeal, pentru motivele de mai sus.

În toate cazurile trebuiesc excluse pentru Ardeal:

1. Principiul eventualității: de a se introduce toate dovezile posibile la început, odată cu acțiunea.
2. Principiul scripturistic.
3. Principiul de fiscalitate.
4. În fine să nu se admită decăderile de drepturi, când este vorba de dreptatea materială.

Dr. I. Bartha
avocat din Cluj.

RECENZIE

„Părți alese din Dreptul privat ungar”

de dr. George Plopu

Caracteristica dreptului privat maghiar este faptul menținerii sale în domeniul consuetudinar, stare, care se menține încă de prin anul 1000, de atunci de când primul rege al maghiarilor, Ștefan cel Sfânt, încoronându-se pentru prima oară rege apostolic a făcut să se înprime prima colecțiune a lui „Corpus juris hungarici”. Pentru viața Statului ungar aceasta nu face decât să marcheze încă odată puterea pe care tradițiunea a jucat-o în viața sa juridică și care și în domeniul dreptului public s'a cristalizat în acel drept constituțional, emanațiune a *bulei de aur* dată de regele Andrei II în anul 1222 și care face ca și în acest domeniu Ungaria să se poată fâli cu o constituțiune care, ca vechime, nu are rival decât constituțiunea engleză.

Dacă în 1514 Ștefan Werböczy „primus iudex maximus” ridicat apoi în demnitatea de „Palatinus Regni” a codificat aceste uzuri cari s'au menținut cu putere de lege până aproape de anul 1861, să nu se creadă că opera sa „Opus Tripartitum juris consuetudinari Regni Hungariae” a pus căpat acestei stări pentru a transforma dreptul maghiar în drept scris. Opera lui Werböczy, nesancționată niciodată ca lege, s'a menținut doar prin autoritatea autorului și pentru că reprezenta cristalizarea dreptului cutumiar în vigoare.

Desigur că puterea cu care s'a menținut

acest drept arată una din trăsăturile cele mai caracteristice de poporul ungar și din acest punct de vedere tradițiunea sa poate fi comparată cu tradițiunea dreptului roman — evident numai în ceea ce privește partea referitoare la bunuri, persoane și dreptul ereditar, căci materia obligațiilor, la unguri ca și la toate celelalte popoare a suferit influența decizivă a dreptului roman. Nu vom discuta în cadrul acestei recenzii dacă menținerea în dreptul cutumiar reprezintă un regres al vieții juridice în raport cu dreptul scris; este necontestat că dreptul scris reprezintă un progres asupra dreptului obicinuelnic, căci formează partea dinamică care corespunde unei necesități biologice în raport cu dreptul consuetudinar, care este partea statică a dreptului, menținându-se printr'o tradiție care poate fi o piedică în calea progresului. Putem totuși afirma că acest drept consuetudinar a răspuns necesităților vieții poporului ungar; din acest punct de vedere el nu a fost o piedică dezvoltării sale, la aceasta contribuind în cea mai mare parte caracterul agricol și feudal în care Ungaria s'a menținut până în preajma marelui război. De aceea opera „Conferinței comitetului curial suprem“ care în anul 1861 a elaborat așa zisele „Norme juridice provizorii“ nu a fost atât de capitală pe cât s'ar părea, căci rolul său nu a fost decât să stabilească care uzuri și legi mai sunt în vigoare și care este norma lor de interpretare.

Dl. George Plopu savantul președinte dela Curtea de Casație în volumul „Părți alese din dreptul privat ungar“ ne dă o parte din acest drept consuetudinar în faza actuală, astfel cum se desprinde din normele juridice în vigoare și cari se aplică în părțile ardelenene, cari au fost încorporate Ungariei propriu zise și anume normele privitoare la dreptul familiar material și dreptul ereditar. Fostul consilier al Curiei regești ungare un profund cunoscător al acestui drept, a fost desigur cel mai în măsură de a ne da o astfel de lucrare. Însărcinat cu elaborarea unei astfel de lucrări încă de pe timpul guvernului maghiar, d-sa și-a modificat lucrarea în raport cu situația schimbată, adică cu considerarea că lucrarea trebuie să fie citită și de juriștii vechiului regat și de aceea pe lângă paragrafii de lege și jurisprudența stabilite de Curia regească maghiară ne-a dat și principiile de drept pe care se bazează paragrafii și jurisprudența. Din acest punct de vedere lucrarea este desăvârșită, iar competența și profunziu-

nea ei mai presus de posibilitatea vreunei critici.

Expunerea principială a dreptului maghiar este mult mai ușoară în acele părți în care Curia și-a expus punctul de vedere, cu privire la chestiunile controversate și asupra cărora aceasta și-a dat părerea, hotărând în Senat pentru unitate de drept. Se știe că aceste soluționări principiale aveau în Ungaria, putere obligatorie pentru instanțele inferioare și chiar pentru Curie, din moment ce erau publicate în Monitorul Oficial. Desigur că acest fel de soluționări aveau avantajul unei stabilizări a jurisprudenței și deci a siguranței de drept, dar aveau inconvenientul că îngreunau posibilitatea judecătorilor de a adopta neconținutul dreptului schimbării vieții, tendință care în dreptul modern este atât de accentuată. Din acest punct de vedere este adevărat că jurisprudența Curiei a avut un rol de autoritate necunoscut la noi, dar care a contribui ca viața juridică la poporul vecin să se reducă la o aplicare simplă a unor formule, cari de multe ori nu mai corespundeau timpului, reducând rolul judecătorului la acela de a aplica formulele stabilite de Curie și fără nici o inițiativă în elaborarea jurisprudenței. În acest fel se explică, că jurisprudența Tribunalului nu era cunoscută și nu interesa; singura care se impunea în mod imperativ fiind numai aceea a Curiei.

Ținând seamă de acest fapt, dl. George Plopu, unul din acei cari au avut cuvântul decisiv în stabilirea multor jurisprudențe cu caracter principial și deci obligator, a dat o deosebită importanță în lucrarea sa acestor decizii curiale, cari, mai ales în această parte a dreptului cutumiar, formează așa zisele norme de drept, cari fără a fi consacrate de vre un text de lege, se impun în aplicația zilnică cu putere de lege. Deci din acest punct de vedere, cu tot neajunsul pe care suntem de părere că îl prezintă acest sistem, este îndiscutabil că jurisprudența Curiei a avut un rol imens în dezvoltarea dreptului privat maghiar consuetudinar, căci a suplinit de cele mai multe ori lipsa sau transformarea normelor de drept și deci extensiunea dată de autor jurisprudenței se impunea.

Dl. președinte dr. George Plopu tratează în prima parte a lucrării despre regimurile matrimoniale, despre allatura (zestre), despre dotațiunea specifică dreptului maghiar și despre regimul de coachițiune, iar în partea a doua despre dreptul succesoral — legal și

testamentar — parlea cea mai caracteristică de altfel a dreptului maghiar și căreia autorul îi dă o importanță deosebită. În legătură cu dreptul succesoral, dsa se ocupă și comentează și legea XVI din 1876 relativ la testamente și contractele de ereditate, dându-ne jurisprudența până la zi. Intreaga materie, după cum am mai accentuat este tratată cu o competență capitală și aceasta cu atât mai important pentru noi cu cât mândria de români, ne face să remarcăm, că cea mai de seamă lucrare de drept privat maghiar este opera unui înalt magistrat român și este scrisă în românește.

Totuși suntem în dezacord cu dl. George Plopu asupra unui punct: chestiunea stilului și chestiunea terminologiei juridice. Stilul dlui Plopu este cel obișnuit în Ardeal, iar terminologia juridică — proprie. Zicem proprie, fiindcă deși d-sa susține că această terminologie este cea obișnuită în limbajul juridic din teritoriile alipile, totuși noi suntem de părere că o terminologie românească propriu zis nu a existat și nu există în aceste teritorii. Limba oficială în fața instanțelor a fost până la 1840 limba latină, iar dela această dată până la 1861 limba oficială a fost cea germană și numai din acest an s'a introdus limba maghiară care a fost limba instanțelor judecătorești. Limba română nu a fost niciodată admisă de forurile ungurești. Drept român nu a existat; toată viața de drept a fost străină poporului român din Ardeal — deci fatal nu a putut exista nici o terminologie juridică română, corespunzătoare instituțiilor de drept maghiar. În fiecare regiune s'a dezvoltat limba în legătură cu viața redusă de drept local și numai în măsura necesității înțelegerei poporului a litigiului.

Deci un limbaj juridic și unitar nu a existat. Rămâne numai de văzut dacă dl Plopu putea întrebuița altă terminologie decât cea întrebuițată. Este necontestat, că dreptul privat maghiar posedă anumite instituțiuni necunoscute dreptului român și cari nu pot avea un echivalent în limba juridică consacrată; pentru aceasta nici nu se putea întrebuița decât terminologia care corespunde mai bine noțiunii ce reprezintă. Dar pentru instituțiile consacrate și de legislațiunea română? Evident, că pentru acestea nu am mai putea admite o terminologie provincială — atunci când literatura juridică română a consacrat definitiv o terminologie unitară. De ce, de exemplu să zicem *decesor* în loc de *decedat*, de ce să zicem *ereditare sau ereditate* în loc de *suc-*

cesiune sau nedemnitare în loc de *ingratiitudine* sau în sfârșit *stirp* în loc de *tulpină*, pentru a aminti numai exemplele indicate de autor. Dl Plopu motivează acestea pe bază de etimologie. Decât argumentarea D-sale nu ne convinge, atunci când este vorba de a face o adevărată revoluție lingvistică.

Totuși trebuie să recunoaștem, că nici stilul cu accentul ardelean pronunțat și nici terminologia proprie, nu îngreună întru nimic citirea acestei foarte valoroase lucrări de drept, care rămâne una din cele mai importante lucrări juridice cari s'au produs în literatura juridică română.

V. Pastia

JURISPRUDENȚA

Tribunalul Oradea-Mare

Sentința Nr. C. I 37399—1925.

Proces de moștenire. Calcularea porțiunii legitime. Stabilirea ei în valuta aur. Baza valoare a averii transmise. Dr. civil c. lumiar ardelean.

Tribunalul Oradea-Mare în procesul pornit de către reclamanta A. C. contra pârâtului V. N. pentru moștenire legală, a dat următoarea

Sentință:

Admite acțiunea redusă a reclamantei și obligă pe pârâtul să-i plătească reclamantei drept porțiune legitimă moștenită după bunica părților din litigiu conform rezultatului expertizei suma de 14375 Lei capital, interesele acestui capital socotite cu 5 la sută începând dela 10 Iulie 1923 data acțiunii și 2000 Lei cheltueli de judecată în termen de 15 zile și sub urmările execuției silite.

Motive:

Reclamanta prin acțiunea sa susține că defuncta ei bunică văduva lui P. C. decedată la 22 August 1923 a avut avere imobilă pe care încă în viață fiind a donat-o în 1910 în întregime nepotului ei pârâtului în cauză, nerespectând astfel partea ei legitimă care este de $\frac{1}{4}$ din aceasta avere.

Prin întregirea acțiunii sale făcută în cursul procesului, reclamanta cere să i se dea $\frac{1}{4}$ în natură din aceasta avere, or în subsidiar valoarea în bani din timpul decedării bunicei al acestui sfert din imobile, pe care valoare o fixează la 14375 Lei, ca procentele lor de 5 la sută începător dela 1 Septembrie 1922, iar nu numai 500 Lei cum pârâtul a depus în depozit judecătorec spre achitarea acestui drept al ei. Pârâtul s'a opus atât la aceasta întregire a acțiunii, care ar fi o tardivă modificare a ei, cum și ca să i se dea în natură partea legitimă, totuși spre a fi în acord cu evaluarea experților, e gata a depune încă 375 Lei ce împreună cu cei 500 Lei, să satisfacă pretențiile reclamantei față de rezultatul acestei evaluări ale experților.

Având în vedere, că între părți nefiind contestat, că defuncta văduva lui P. C. a avut 2 copii,

anume pe Miron și Iuliana, primul Miron decedând n'a lăsat decât o fiică pe reclamanta de azi, iar Iuliana fiind încă în viață are de copil pe pârâțul căruia defunctă văduva lui P. C. i-a donat în 1910 întreaga sa avere imobilă, rezervându-și dreptul de uzufruct pe viață, care a fost până la decedarea ei întâmplată la 22 August 1922.

Ceiace e contestat între părți. sunt dar numai următoarele: dacă reclamanta și-a modificat, or nu acțiunea prin cererea ei de întregire, apoi dacă partea ei legitimă i se cuvine în natură sau în bani și în fine în cazul când i se va da în bani, ce valoare a imobilelor urmează a se avea în vedere, cea dela data donațiunii (1910) or cea dela data decesului autoarei lor comune (1922), — asupra acestor împrejurări,

Tribunalul

Considerând, că dacă reclamanta prin acțiunea ei a cerut mai întâi suma de 14.500 Lei drept parte sa legitimă, iar mai apoi prin cererea ei de întregire făcută da i se da aceste parte legitimă în natură și numai în subsidiar suma de 14375 Lei, nu se poate susține, că e modificată acțiunea în sensul vizat de art. 188 p. c. cu atât mai mult, cu cât prin subsidiarul cerut se vede, că nu e decât o încercare a reclamantei de a obține porțiunea legitimă în natură, deși cunoaște prea bine, că jurisprudența constantă s'a opus la aceasta, pe considerentele, că eredele obligat la cumputare ca și donatarul cum e în speță, nu primesc averea donată or testată numai spre folosință și cu obligație, că la deschiderea succesiunii, or la cererea de reducere a donației, să o restituie în natură, ci o primesc în proprietate, având a suporta ei consecințele fie a ridicărei, fie a scăderii acelei averi, de unde rezultă ca consecință logică, că acea avere primită anticipat se va computa nu în natură (*collatio realis*) ci în valoarea ei (*collatio idealis*).

Considerând mai departe, că dacă în dreptul român, ca și în codul civil român (art. 849) bunurile dăruite de defunct se calculează după starea pe care au avut-o în momentul donațiunii însă după valoarea ce o aveau în momentul morții donatorului și aceasta pentru motivul, că numai atunci se datorește rezerva moștenitorilor și aceasta e momentul ce trebuie avut în vedere când e a se socoti rezerva (Alesandrescu vol. IV. pag. 333) în dreptul civil Maghiar și Austriac dispozițiunile legii și ale cutumelor locale sunt cu totul opuse principiului de mai sus.

În adevăr conform §. 8. din normele juridice provizorii și §. 951. din Cod. Civil austriac la stabilirea porțiunii legitime se are în vedere jumătatea valorii ce a avut-o averea decesorului în timpul donațiunii, însă conform interpretării raționale al acestui text dată încă dela 1880 de Curia regală Maghiară, prin valoarea averii a trebuit să înțeleagă nu valoarea echivalentă în numerar, ci masa substratului de avere, adică valoarea de masă, altcum de am

lua ad literam aceste cuvinte am ajunge în cazul, dacă dela data donațiunii până la moartea decesorului s'ar întâmpla o ridicare a bunurilor, cum a fost atât de vertiginoasă în timpul de după război, să survină asemenea împrejurări, cari să constituie nedreptate pentru erezii legali, cum ar fi când decesorul din averea rămasă după donațiunea primă a mai făcut și alte donațiuni și totuși averea ce se mai află în lăsamânt, are încă vala așoare, că corespunde valorii totale din timpul donațiunii prime cu toate că aceasta corespundere de valoare echivalentă în aparență, este în realitate o daună pentru eredele cu drept la porțiunea legitimă, daună mascată prin aceasta ridicare în valoare a averii succesoriale rămasă nedonată.

Stabilit fiind, că averea donată se va calcula după valoarea ei de masă din timpul donațiunii (Plopu §. 455. 461. 467.) cea ce mai rămâne de văzut în cauză este, dacă pentru motive de echitate trebuie luat în considerare calcularea așa cum o voește pârâțul, adică de a considera egală valuta de atunci cu cea actuală, pentru ca prin consemnarea unei sumi ridicolă de mică (500 lei) să se considere, că a achitata reclamantei echivalentul al jugăr 750 st. patr. ce i se cuvine ca parte legitimă?

Lucrul aceasta însă nu e de admis, căci precum spune d-l Plopu §. 464. nici înțelepții creatori ai Codului civil austriac, nici juristii practici ce au compus normele juridice provizorii nu au avut în vedere atunci, decât aceia epocă normală de viață, când averea atât ca masă, cât și ca valoare, își avea aceiaș valoare atât în perioada donației, cât și în aceia a morții donatorului, ei negândindu-se și neprevăzând o ridicare de valoare așa de rapidă, ca ceace a urmat mai târziu și care în timpurile noastre actuale au devenit exclusiv de mare, consecința logică a scăderii valutei, că deci dacă la epoca donațiunii porțiunile de imobile ce constituiau partea legitimă valorau 1625 coroane (aust.) azi când pârâțul donatar trebuie să fie obligat la restituirea porțiunii legitime ar destul de mare avantaj când nu poate fi obligat a o restitui în natură conform celor expuse mai sus spre a nu fi obligat să o achite în numerar echivalent de azi a coroanelor aur de atunci. Cele mai elementare considerente de echitate și umanitate ne obligă la aceasta, știut fiind, că or care ar fi fluctuațiunea valutei, masa propriu zisă a averii nu din aceasta cauză își poate pierde valoarea ei, ci numai din acele împrejurări normale inerente constituției ei, pe când valuta și-o poate pierde datorită atâtor evenimente anormale cum au fost revoluțiile, războaiele etc.

Cine nu știa de exemplu, că înainte de război se putea cumpăra cu 2000 Lei aur un imobil oarecare, ce azi abia îl poți avea cu 80.000 Lei, ar urma în acest caz după susținerea pârâțului, că în caz când sunt numai 2 succesori, că partea legitimă ce ar oferi-o azi să fie $\frac{1}{4}$ din 2000 Lei adică cu 500 Lei să-i rămâie o avere ce valorează 20.000 Lei

(adecă un sfert din cei 80.000) E logică, e echilibrată această soluție? Evident, că nu va trebui deci, că la calcularea în bani a porțiunii legitime, să luăm valoarea de masă al averii dela data donațiunii, însă raportată la valuta de azi.

Considerând, că din expertiză făcută în cauză valoarea întregelor parcele se apreciază la 13.000 coroane aur în epoca dela 1910. din cari numai jumătate formând averea defunctei donatoare adecă 6500 coroane aur și cum succesori legitimi nefiind decât doi, urmează că partea legitimă a reclamantei să fie de 1625 coroane aur, care dacă s'ar raporta la valoarea cât e cotat la bursă leul hârtie, ar veni desigur la o sumă, ce nici pe departe nu poate fi cea de 500 sau 835 Lei ce pârâțul o oferă reclamantei, cum însă reclamanta n'a cerut decât 14.375 Lei, Tribunalul nu a putut să-i acorde peste ceia ce însuși ea a cerut. Pentru aceste considerente redactate de dl. Președinte Popoviciu, acțiunea găsindu-se întemeiată, s'a admis și dispus conform dispozitivului de mai sus.

Dat în Oradea-Mare la 12 Martie 1925. Președinte: C. Popoviciu, Judecător: Pop Eugen.

Nota. În urma deprecierei și fluctuației valutei, stabilirea și calcularea porțiunii legitime a dovenit problemă grea de deslegat.

Jurisprudența de până cum pentru calcularea porțiunii legitime a luat în general de bază contravaloarea în numerar a averii donate sau testate, care contravaloare a existat în timpul transmisiunii acestei averi fără a se ține seamă de diferența valutei din acel timp și din prezent. Această jurisprudență se întemeia în prima linie pe stabilitatea continuă a valutei din timpurile dinaintea războiului mondial.

Cum însă acest temei, — stabilitatea valutei, — în urma războiului s'a schimbat, drept urmare se impune modificarea jurisprudenței, care trebuie să-și afle nouă orientare pentru deslegarea problemei, potrivit împrejurărilor economice existente. Discuția este deschisă. Sunt păreri pentru acordarea porțiunii legitime în natură, adică în porțiunea corespunzătoare a averii lăsamantare sau donate. Alții susțin principiul calculării porțiunii legitime în numerar luând însă de bază valoarea existentă în momentul deschiderii succesiunii, iar nu cea din timpul donațiunii.

Sentința Tribunalului Oradea-Mare dată de senatul I. civil (președinte d-l Constantin

Popoviciu, judecător d-l Eugen Pop) și publicată mai sus, admite în principiu calcularea porțiunii legitime în valută de aur, luând de bază valoarea averii din timpul transmisiunii.

Dăm publicității această sentință, care iese din cadrele sentințelor nu numai pentru concepția izvorită din simțul limpede al dreptății și din pricina desvoltării atât de temeinice și frumoase a problemei, dar formează primul pas, inițiativa unor jurisprudențe noi în domeniul dreptului de moștenire.

Dr. Teodor Prodan

Advocat din Oradea-Mare

Curtea de Casație

Decizia No. 857 din 10 Aprilie 1925.

Funcționar judecătoresc stabil conf. art. 64 din legea Statului funcționarilor publici. Dacă lipsa de la serviciu poate fi considerată ca o dimisiune, ori este a fi considerată o abetere de la datorie, Art. 270 și 271 din legea de org. judecătorească și art. 52 din l. Statut funcț. publici.

In alta Curte

Asupra recursului făcut de V. Ch. în contra deciziei No. 65634/924 a Ministerului de Justiție prin care a fost considerat demisionat din postul de copist în grea Camerei de punere sub acuzare de pe lângă Curtea de Apel din București, numindu-se în locul său d-l M. I.

Având în vedere că prin motivele sale de recurs numitul recurent susține că Ministerul de Justiție, când l-a considerat demisionat a comis un exces de putere, a violat art. 7, 51 și 64 din legea pentru statului funcționarilor publici, combinate cu art. 19, 48, 51, 98, 100 și 120 din regulamentul acestei legi și cu art. 229, 232, 270, 271 și 264 din legea de organizare judecătorească din Iunie 1924; întrucât fiind funcționar stabil, nu poate fi considerat demisionat în lipsa unei deciziuni a Comisiunii disciplinare instituită prin art. 270 și 271 din legea de organizare judecătorească din 1924: că în afară de aceasta, absența sa dela serviciu a fost motivată cu cererile de concediu făcute pe bază de certificate medicale.

Având în vedere că potrivit art. 271 din legea pentru unificarea a dispozițiilor din legea de organizare judecătorească, „pe lângă fiecare tribunal sau Curtea de Apel va funcționa o Comisiune disciplinară pentru judecarea și pedepsirea disciplinară a funcționarilor grefelor în caz de abateri dela îndatoririle lor”; iar după art. 52 din legea statutului funcționarilor publici pedeapsa punerii în disponibilitate a unui funcționar public se dă numai cu avizul conform al Comisiunii de disciplină.

Având în vedere că în speță din nici un act dela dosar nu se constată că cu ocaziunea punerii în disponibilitate a recurrentului, s'ar fi convocat Comisiunea disciplinară ca să-l judece și să-și dea avi-

zul său; că de altfel reprezentantul Ministerului nu aduce nici astăzi vreo dovadă că această formalitate imperios prevăzută de citatele texte de lege s'ar fi îndeplinit.

Ca deci punerea în disponibilitate a recurentului s'a făcut în mod ilegal și în consecință recursul fiind fondat, urmează să se admite.

Având în vedere însă că reprezentantul Ministerului în apărare susține că recurentul nu era un funcționar stabil și deci nu are drept să se plângă cu recurs în contencios.

Având în vedere că, art. 64 din legea statului aplicabil și funcționarilor judecătorești, prevede că funcționarii cari la punerea în aplicare a acestei legi au o vechime de cel puțin cinci ani consecutivi sunt considerați stabili.

Considerând că din certificatul Ministerului de Justiție aflat în copie la dosar, se constată că recurentul încă dela 18 Februrie 1914 și până la 18 August 1924, când a fost considerat demisionat, a fost funcționar judecătorec.

Că deci potrivit art. 64. citat mai sus, având mai mult de cinci ani consecutivi în funcțiune este stabil și ca atare obiecțiunea reprezentantului Ministerului este nefondată.

Pentru aceste motive, admite recursul făcut de V. Ch.

Declară ilegală înlăturarea recurentului din funcțiunea de copist.

REZUMATE DE JURISPRUDENȚE

(Judecătorii, Tribunale și Curți de Apel din Ardeal)

Tribunale

Acțiunea moștenitorului rezervatar contra donatorului. Art. 951 C. C. A. În dreptul austriac acel care are moștenitori necesari (rezervatari) în baza art. 951, nu poate să facă o donațiune, care să depășească în valoare, jumătatea averii sale, calculată din momentul facerii donațiunii. În cazul când prin donația făcută, totuși s'a depășit această jumătate, moștenitorul necesar poate cere dela donatar proporțional partea primită de dânsul împotriva dispozițiunii legii.

În înțelesul acestui articol o astfel de donațiune nu e anulabilă. Moștenitorul păgubit cu porțiunea sa legitimă (rezerva) nu poate cere nici raportarea obiectului donat la masa succesorală, ci poate cere numai ca donatarul să restituie valoarea care să reprezinte diferența între valoarea succesiunii până la complectarea valorii ce o avea jumătatea averii donatorului în momentul donațiunii, dacă donațiunea nu se făcea. În consecință moștenitorul necesar (rezervatar) nu va avea o acțiune *in rem*, ci numai o acțiune personală pentru despăgubire în contra donatarului și ca atare acțiunea prin care se cere

însuși obiectul donat trebuie respinsă ca inadmisibilă. (Trib. Cluj nr. 296—921. Președinte Petrovanu; judecător V. Pastia).

Execuție de indestulare. Expert fără jurământ. Executarea pe cale civilă a unei amenzi cuvinte Statului. Art. 31 legea XIV—912. Art. 49 legea VII—912. Art. 217 legea XL—1881. Fiind vorba de executarea unei sentințe judecătorești a restabilirii unei poziții de fapt la care cineva a fost obligat sub sancțiunea plății unei amenzi către Stat de 10.000 lei și suportarea cheltuielilor de judecată într'un termen anumit, o astfel de hotărâre este executabilă fără privire la apel, din moment ce e dată cu execuție provizorie potrivit legii LIV—912; nu sequestru asigurător; expertul putând fi numit fără jurământ.

Motive. Considerând ca în speșă fiind vorba de o execuțiune pentru plata unei sume echivalentă cu valoarea unor lucrări de reparațiune pe cari creditorul urmăritor are a le executa în contul și pe seama debitorului urmărit, procedura de urmat este cea indicată de art. 49 al legii VII din 1912 și de art. 217 din legea LX din 1881.

Considerând ca potrivit acestor texte de lege, executorul judecătorec — după ordonarea execuției de indestulare (art. 49 al 3, legea VII—912) — este obligat a stabili valoarea în numerar al obiectului execuției — dacă în această chestiune, nu se cuprinde vre-o dispozițiune în actul ce servește ca baza urmăririi — cu intervenția unui expert numit din oficiu, fiind dator să efectueze execuțiune de asigurare până la concurența acestei sume, asupra averii mobile a urmăritului (art. 217 al 1, legea LX—1881) iar, după ce încheierea, prin care se stabilește valoarea egală în numerar al obiectului execuțiunii, cu procedura prevăzută în alin. 3 al art. 217 a rămas definitivă și executorie, urmăritorul are dreptul să ceară îndeștulara sa cu din lucrurile sechestrate pe calea execuțiunii asigurătoare (alin. 4 art. 217 legea exec.)

Având în vedere, că din expunerea principiilor cuprinse în textele mai sus menționate reese în mod cu totul clar că Judecătorii, în atari materii ordonă tot execuție de indestulare — dar că în mod excepțional, executorul judecătorec, în cazul în care suma urmărită ca contravaloare a unor lucrări nu este prealabil fixată, aplică în această privință un sechestru asigurător, și care durează numai până când suma pretinsă rămâne fixată în mod definitiv, deoarece din acest moment, execuția de indestulare se continuă la cererea și în favoarea urmăritului.

Având în vedere, că în sprijimul acestei teze se poate invoca pe deoparte, însuși textul alin. 3 al art. 49 al legii VII din 1912, unde se vorbește de execuțiune pentru plată iar nu de execuțiune pentru

indestulare; iar pe de altă, că sediul materiei se află cuprins sub titlul III al legii execuționale, și anume în cel referitor la diverse specii de execuțiuni pentru indestulare, iar nu sub titlu IV, care reglementează dispozițiunile în materie de execuțiuni și sechestre asigurătoare.

Având în vedere că de altfel, debitorul urmărit, nu poate să fie deloc prejudiciat prin ordonarea execuției de indestulare, deoarece, în cazul în care se va constata că executorul judecătoresc nu se va conforma disp. art. 217 din legea execuțională, adică dacă nu va aplica sechestrul asigurător în privința pretențiilor ne stabilite în mod definitiv, urmăritul are calea remonstrațiunii, prevăzută de art. 35 al I al legii de execuție, în baza căreia poate cere în dreptul dispozițiilor care i-ar fi cauzat vre-un prejudiciu.

Că deci Judecătoria de ocol, ordonând execuție de indestulare și în privința contra valorii reparațiilor, s'a conformat prevederilor legii și ca atare, apelul introdus de pârât în această privință cală a fi respins ca nefondat.

Având în vedere, că apelantul mai susține că greșit a ordonat prima instanța, în urma cererii reclamantului, execuțiune de indestulare și în privința amendei de 10.000 lei cuvenită Statului.

Având în vedere că în principiu, amenzile pronunțate în materie de punere în posesiune în mod sumar (art. 580 pr. civ. și art. 49 alin. 5 din legea VII—1912) și cari servesc ca mijloc de constrângere pentru debitorul indatorat a satisface unei obligațiuni principale, au un caracter accesoriu și nu devin exigibile și executorii decât în cazul în care obligațiunea principală, nu a fost îndeplinită în termenul și condițiunile prevăzute prin sentința ce se execută; că îndată ce obligațiunea principală a fost executată, atunci nici procedura de încasarea amendei nu mai poate avea loc, deoarece scopul pentru care fusese aplicată a fost atins prin îndeplinirea prestațiunii principale.

Având în vedere, că instanța care ordonă executările nu poate proceda nici odată din oficiu în atare materie, ci din contra, trebuie să fie întoldauna prealabil sesizată de cel în favoarea căruia amenda a fost pronunțată, singurul în măsura a aprecia și solicita dela instanță aplicarea sancțiunii ce-i s'a acordat în baza legii.

Că deci judecătoria de ocol, în mod corect și fără violare vre-unui dispozițiuni legale, a ordonat, sesizată fiind de creditorul urmăritor execuțiune de indestulare în favoarea statului și în privința amendei condiționale de 10.000 lei fixată de instanțele de fond.

Având în vedere, că apelantul mai susține ca greșit prima instanța anumit, prin încheierea atacată, un expert din oficiu și că acest expert a procedat

la lucrări de expertiză fără ca în prealabil să-i se fi luat jurământul.

Considerând, că potrivit disp. art. 217 al 1 din legea XL—1881, judecătoria numește din oficiu un expert pentru stabilirea valorii în numerar al obiectului execuției.

Având în vedere, că pe de o parte, legea execuțională nu cere ca acest expert să depună în prealabil vre, un jurământ iar pe de altă nu se vede motivul pentru care s'ar putea impune această obligațiune expertului, dat fiind că acesta, nu este ascultat în procedura preparatorie prevăzută de disp. art. 217 al 1 al legii execuționale de cât cu titlu de informator, de președinte investind calitatea de expert în sensul disp. art. 350 și următorii din Pr. Civ. numai în timpul dezbaterii contradicțiilor prevăzută de alin. 3 al articolului mai sus citat și când părțile au dreptul de a-și formula toate obiecțiunile în spre apărarea drepturilor lor.

Că deci prima instanță desemnând din oficiu un expert — fără a-i lua jurământul — nu a călcat vre, o dispozițiune legală, așa că și acest motiv invocat de pârât în susținerea apelului său, cală o fi înlăturat ca nefondat.

Având în vedere, în fine că apelantul mai susține că în speță execuția de indestulare nu poate avea loc deoarece a satisfăcut în parte obligațiilor principale ce-i s'au impus prin sentințele ce se execută.

Având în vedere, că aceasta chestiune de fapt are a se stabili, numai în cursul procedurii prevăzute în alin. 3 al art. 217 din legea execuțională sau pe calea remonstrației prevăzută de art. 35 și următorii din aceeași lege.

Că deci și acest motiv ne fiind fondat cală a fi înlăturat ca atare, pentru toate aceste motive, redactate de președintele complexului, Tribunalul, a trebuit să respingă apelul ca nefondat, confirmând încheierea prima instanțe. (*Trib. Sighișoara No. Ca 2424—924. Președinte și redactor al sen'inței St Dumitrescu*).

• • •

Curatelă. A t. 28 pct. 6 și c. din legea XX din 1877 și art. 4 din legea VI din 1885. Potrivit art. 28 pct. 6 din legea XX din 1877 majorii se pun sub curatelă dacă sunt imebecili și surdo-muși, cari prin semne nu pot face să fie pricepuși, cari din pricina uneia sau altuia din aceste defecte sunt incabili de a-și administra averea, iar în baza pct. c. de sub acelaș articol, majorii cari sunt risipitori; în ambele cazuri e necesar și existența unor astfel de împrejurări, în baza cărora poate fi teamă de sărăcire totală și ca urmare, comuna competentă să fie expusă să întreție pe cel vizat de articolul menționat (art. 4 alin. VI din 1885).

Prin imbecili știința medicală consideră pe toți

cei bolnavi la minte din orice împrejurări.

În speță însă, din expertiza medicală, din martori și interogatoriul luat pârâtului, rezultă că el nu poate fi considerat ca imbecil, iar o bătrânețe cât de avansată nu poate fi asimilată cu o imbecilitate căci orice bătrân poate fi și un imbecil, dacă bătrâneței normale trebuie să i se dea omăgiul cuvenit de legea morală și dreptul strict, ea trebuie ferită în acelaș timp și de jignirea de a fi asimilată cu imbecilitatea și tratată ca atuncă, când bătrânul deși avansat în vârstă își păstrează nealterate toate facultățile mintale și psihice. (*Trib. Mercurea Ciucului, s. civ. Nr. C. 415—925. Preș. Dimitrie Ștefănescu, jud. și redactorul sent. Jur. Gr. lă 25—925.*)

Curți de Apel

Testament verbal condițiunile formale. Conform disp. art. 15 din Legea pentru cerințele formale la testamente pentruca un testament privat verbal să fie valabil, trebuie să fie făcut în fața a patru martori, cari cunosc bine limba întrebuițată de testator, declarația făcută de testator trebuie să fie clară și să arate deslușit că voește a considera declarația ca testament verbal.

În ceea ce privește această din urmă formalitate jurisprudența recentă a stabilit că nu este nevoie ca testatoarele să întrebuițeze cuvintele sacramentale întrebuițate de legiuitor, că voește a considera declarația făcută ca testament verbal, ci este suficient dacă întrebuițarea expresiunilor analoage fac să se poată deduce voința de a face testament verbal.

Faptul că un testator declară că lasă întreagă averea soțului ca vândută, nu poate fi considerat ca o declarație prin care se testează verbal deoarece formalitățile cerute de art. 15 nu sunt îndeplinite și nici nu se poate deduce că ar fi avut intențiunea de a o face — deasemenea o astfel de declarațiune nu poate fi considerată nici ca o vânzare, deoarece potrivit art. 22 din Legea VII/1886. pentru ca o vânzare între soți să fie valabilă se cere să fie făcută prin act notarial public. (*Sentința nr. 1061—923. a Curții de Apel Timișoara data sub preșidenția dlui E. C. Aslan, care a redactat sentința.*)

* * *

Dacă mama ca tutrice legală trebuie să aibă domiciliul în țară. Deși art. 60 din Legea XX a anului 1877 relativ la tutelă și curatela de regulă nu poate fi numit tutore sau exor numai acelea care are un domiciliu stabil pe teritoriul statului român. Această regulă însă nu și poate avea aplicația în raport cu mama legitimă, deoarece în lipsa unui tutore numit de către tată, tutela se cuvine mamei ca tutrice naturală și legală conf. art. 35 al menționatei legi — drep de care nu poate fi dispoiată din motivul că nu ar avea un domiciliu stabil în țară. În ipoteza când tutricea ar locui în străinătate, instanța tutelară poate să numească un curator deosebit și special

încredințat cu administrarea averii situată în țară pentru supușii români minori conf. art. 61. Reprezentarea însă a minorului înaintea instanțelor judecătorești sau administrative rămâne și în acest caz un drept rezervat exclusiv mamei, în calitatea sa de tutrice legală și naturală.

Atunci când numirea unui tutore cade în sarcina exclusivă a instanțelor tutelare, conf. art. 1 al Legei IV din 1869 nici autoritățile administrative și nici cele judecătorești nu se pot amesteca una în atribuțiile celelalte.

Conform art. 797 din C. c. A. nu este exclus ca moștenitorul să și poată manifesta voința referitoare la primirea succesiunii chiar înainte de a face declarația de acceptare a moștenirii, prin fapte concludente și cum ar fi de exemplu intentarea unei acțiuni. (*Curtea de Apel Cluj. Sentința Nr. 693—924. Preșidenția dlui I. Papp. Consilier rapor. or dr. I. Kerner.*)

• • •

Divors bazat de art. 77. Dacă se poate trece la un motivat bazat pe art. 80. Atunci când o acțiune de divors este introdusă și bazată pe art. 77 p. a din Legea matrimonială, în cursul dezbaterii nu se mai poate schimba baza acțiunii pentru a se cere divorsul pentru o cauză determinată, conf. art. 80. O astfel de procedură este ilegală și inadmisibilă, căci deși conf. art. 667 al. 1 din Pr. civ. reclamantul este în drept să susțină pentru întemeierea acțiunii până la închiderea dezbaterilor și motive pe care nu le a valorificat în acțiune, totuși este principiu de drept în materie matrimonială că cauza de divors determinată în art. 77 nu poate fi valorificată nici împreună cu celelalte cauze de divors, nici în așa chip că să se poată trece de la baza art. 77 pe baza celorlalte cauze sau interes.

Anume: pe deoparte, pe timpul cât elementele constitutive ale cauzei de divors determinată de art. 77 se realizează (întreruperea conveștinei conjugale pe timp de 6 luni sau un an) celelalte cauze se prescriu, iar pe de altă parte cererea adresată instanței judecătorești pentru obligarea părții adverse la restituirea conveștinei implică însași încetarea faptelor încriminate.

Esența și natura cauzei de divors prevăzută de art. 77 este cu desăvârșire în contradicție cu caracterul celorlalte cauze de divors, așa încât cererea pentru restituirea vieții conjugale, care este o condiție esențială și prealabilă a acțiunii bazată pe art. 77 nu poate fi introdusă în decursul procesului de divors întemeiat pe art. 80. Numai în caz când se validează faptele săvârșite după expirarea termenului acordat de instanța judecătorească pentru restituire — este îndreptățită partea de a trece la o acțiune bazată pe art. 80.

Termenul de 6 luni prevăzut de art. 83 din Legea matrimonială în care se prescriu faptele tre-

buie ridicat din oficiu, deoarece termenul de 6 luni acordat de lege pentru introducerea acțiunii de divors conform spiritului legii este un termen preclusiv (fatal) și nu un termen de prescripție în sensul ordinar al cuvântului. (*Curtea de Apel din Cluj. Sentința Nr. 1639—924. Președinte dr. I. Papp. Consilier raportor I. Kerner.*)

Stipulație pentru altul. Contractul este acordul sau consimțământul reciproc intervenit între două părți privitor la întemeierea, modificarea sau stingerea unui raport juridic. Acest acord implică în mod obișnuit o declarațiune, prin care părțile își fac cunoscut una alteia voințele lor cu privire la ceea ce înțeleg să contracteze, cu alte cuvinte orice convențiune presupune o ofertă și o acceptare.

Atunci când cineva nu a luat parte la facerea contractului și nici în urmă nu ia fost trimis documentul dresat pentru a-l accepta și subscrie, deși în partea introductivă a documentului s'ar face mențiune că este parte contractantă, această singură împrejurare nu justifică dreptul său de a se considera ca parte contractantă.

Dacă însă printr'un contract s'a stipulat de părți un avantaj material pentru o terță persoană care nu a luat propriu zis parte la facerea lui, astfel de contract are a se privi ca contract conținând o stipulație pentru altul și care este valabilă în sensul art. 1019 din c. c. a. Terța persoană beneficiară dintr'o stipulație pentru altul, de îndată ce a fost înștiințată despre contract își câștigă dreptul acordat, având chiar dreptul de a introduce acțiune contra părții contractante. Numai în acel caz terța persoană beneficiară nu poate câștiga nici un drept, când înainte de a fi fost înștiințată de existența convențiunii părțile de comun acord au convenit pentru stingerea raportului juridic. (*Curtea de Apel din Cluj. Sentința No. 1900/1923 dată sub președinția dl Dr. I. Papp. Consilier raportor dl Dr. I. Kerner.*)

Constrângere. Pentru ca să existe constrângere, în sensul art. 870 din c. c. a. trebuie ca să existe fapte materiale, imediate și de așa natură încât să facă hotărâtă impresiune asupra reclamantului și se cere ca numai sub această impresiune să contracteze. În principiu cel ce a fost constrâns nu este ținut să respecte contractul — deoarece consimțământul fiindu-i smuls prin violență nu există acord de voință și deci nici convențiune. Dar pentru această este nevoie ca să fie dovedite faptele cari constituiesc amenințarea și cari au de scop de a însufla uneia din părți temere rațională, că dacă nu va contracta, va fi expusă în persoana sau averea sa unui rău considerabil și înjast. (*Curtea de Apel din Cluj. Sentința No. 910/1922. Președinția Dr. I. Papp. Consilier raportor Georgian.*)

Curtea de Casație

(Chirii; Impozite, Vămi)

Acțiune în justiție. Modificare. Art. 188 pr. c. Proprietarul a introdus cerere conf. legii chirilor din 1923 pentru împărțirea locuinței și după efectuarea probelor, corcetarea locală și-a modificat cererea de acțiune, cerând evacuarea chiriașului pentru sub închiriere fără permisiune.

Tribunalul în apel a respins acțiunea pentru evacuare potrivit art. 188. pr. c. Recursul în Casație pentru calcare de lege pentru următoarele considerațiuni a fost respins:

Cauza juridică a acțiunii inițiale era situația de toleranță; iar obiectul fusese împărțirea locuinței. Cauza juridică în acțiunea modificatoare este ascunderea sub închirierii și prețul ei, cauză derivând din aplicarea altui text și cu efectul evacuării chiriașului.

Fiind vorba de două cauze juridice deosebite, întemeiate pe dispoziții de lege diferite, acțiunea din urma nu poate fi considerată ca o amplificare acelei dintâi, cum greșit a considerat-o instanța prima de fond și prin urmare acțiunea a doua fiind complet modificatoare acelei prime iar art. 188 pr. c. oprind-o formal și odată ce pârâtul este constatat că s'a opus, holărârea a fost dată cu nerespectarea principiilor legii referitoare în materie și deci bine respinsă. (*Cas. I. Compl. Chiril no. 141/1925. Jurispr. Gen. 22/1925.*)

Cerere de justificare. Art. 451. pr. c. Ministerul proprietar a introdus la Comisie cererea de fixarea chiriei, care a fost respinsă ca tardiv introdusă, fiind prezentată după data de 26 Aprilie 1924, ultimul termen prevăzut de această lege. Ministerul susținând că, scăparea termenului se datorește unor circumstanțe independente de voința sa, este în cazul prevăzut de par. 451 pr. c. ungară, pentru justificarea cererii. Instanța de fond pe baza constatării de fapt a respins cererea de justificare. Curtea de Casație a menținut sentința.

În conformitate cu par. 451 pr. c. ungară, cererea de justificare, pentru a fi admisă, trebuie ca scăparea unui termen să provină din circumstanțe independente de voința părților, iar potrivit art. 39 din actuala lege a chiriilor cererile pentru fixarea chiriei trebuiau introduse cel mai târziu până la 25 Aprilie 1924.

În speță, fiind constatat că din legiștența reprezentanților Ministerului recurent, cererea a fost prezentată la Comisiune la 30 Aprilie 1924 — deci după termen — cu drept cuvânt Comisiunea a înlăturat cererea de justificare și a respins ca tardivă cererea recurentului de fixarea chiriei. (*Cas. I. Complet chirii, dec. 136/1925. Jurispr. Gen. 22/1925.*)

Art. 4 din legea chirilor 1924. Din moment ce chiriașul făcuse în speță dovada cu certificatul Mi-

nisterului român de afaceri străine, cu certificatul consulatului albanez și cu copie legalizată după textul legii albaneze privitoare la închirieri, că în Albania există la data judecării procesului, o lege care acordă prin art. 10 prelungirea contractelor de închiriere și că această lege nu face nici o distincție între naționali și străini, reciprocitatea era pe deplin stabilă și numai denaturând actele și sensul legii albaneze, Curtea de București a putut trece peste dovezile administrate și să decidă contra celor ce se stabilesc prin ele, că legea albaneză conține numai dispozițiuni referitoare la fixarea forțată a chiriei iar nu și la prelungirea contractelor. (Cas. I. Compl. chirii. 11/1925. Jurispr. Gen. 22/1925.)

Plata chiriei. Calcularea epocelor de plată după obiceiul locului. În fapt este necontestat în speță că contractul de închiriere a cărui reziliere se cere de proprietar este încheiat pe un an de zile, începător la 25 Aprilie 1923 și nu precizează anumite zile la care chiriașul este obligat să facă plata, indicându-se numai că se va face cu o lună mai înainte de începutul fiecărui trimestru.

Din această simplă indicațiune, zice Înalta Curte, instanțele de fond au fost în drept a decide că în speță, urmează a se calcula termenele de plată după epocile stabilite de obiceiul locului în materie de locațiune, care pentru trimestrul Ianuarie începe în ziua de 26 a acestei luni.

Intrucât contractul prevede că plata se va face cu o lună înaintea fiecărui trimestru, urmează că depunerea ratei de Ianuarie 1924 făcută la 28 Decembrie 1923 a fost în termen întrucât în zilele de 26 și 27 Decembrie au fost sărbători legale.

Hotărînd astfel Curtea de apel nu a comis nici un exces de putere și nu a denaturat convențiunea părților, care după cum s'a arătat nu precizează nimic în această privință. (Cas. I. Compl. chirii 64/1925 Jurispr. Gen. 22/1925.)

Aplicațiunea Art. 15 legea 1924. În conformitate cu disp. art. 15 din legea actuală a chiriilor, depunerea chiriei pentru a libera valabil pe chiriaș, trebuie făcută în forma și cu modalitățile prevăzute în acest text, adică nu numai consemnarea chiriei la Percepție, Administrația financiară sau la Cassa de depuneri, trebuie făcută în termen — prima operațiune — dar și încunoștințarea proprietarului și depunerea recipiselor la judecătoria respectivă, trebuie făcute în termenul prevăzut în contract pentru plata chiriei depunerea chiriei cuprinzând trei operațiuni.

În speță, însă, deși proprietarul pretinde că scrisoarea recomandată i s'a trimis tardiv, întrucât însă et nu face dovada expedierii tardive a scrisorii decât cu data prevăzută în stampila oficiului postal

aplicată pe plic, — care stampilă putea să fie pusă și după prezentarea scrisoarei la oficiul poștal — și nu cu un certificat al judecătoriei respective din care să rezulte data când s'a depus la acea autori late recipisa scrisoarei recomandate, cu drept cuvânt, instanțele de fond, fără a viola legea, nu a ținut seamă plicul invocat de recurent. (Cas. I, Compl. chirii 64—1925, Jurispr. Gen. 22—925.)

Acțiune intentată de chiriașul principal pentru redarea folosinței. Competința Art. 27 legea chiriilor din 1924. Aplicațiune. Intimata ținând cu chirie un imobil cu 3600 anual, proprietarul a închiriat posterior dependențele acestui imobil recurentului, cu 4400 lei anual. Intimata fiind împiedicată în folosința imobilului închiriat, a intentat acțiune în evacuare în contra noului chiriaș, introducând în cauză și pe proprietar, pentru ca acesta să-i garanteze folosința imobilului închiriat și să evacueze pe noul chiriaș. Acesta din urmă a chemat și el în garanție pe proprietar, pentru ca în cazul evacuării să-i restituie chiria de 4400 lei ce i-a achitat-o.

Jud. de ocol statuând asupra acestor cereri, a ordonat evacuarea noului chiriaș și l'a obligat pe proprietar a-i restitui chiria primită. Tribunalul, în apel, a respins apelul proprietarului, ca inadmisibil, întrucât chiria chiriașei principale este de 3600 lei și legea din 1924 prevede dreptul în apel dela 4000 lei chirie, — iar apelul chiriașului al doilea l'a respins ca fără interes, întrucât pretențiunile formulate de dânsul prin cererea reconvențională au fost satisfăcute. Înalta Curte a confirmat sentința Tribunalului.

Instanța de fond, constată în fapt și nu se formulează motiv de casare pentru denaturarea actelor cari au servit de bază la această constatare, astfel că ea este deplin dobândită cauzei, că prin acțiunea introdusă înaintea jud. de ocol de către intimata, cum a fost complectată posterior, dânsa a cerut pe baza contractului prelungit ce-l avea cu proprietarul, atât evacuarea celui de al doilea chiriaș cât și obligarea proprietarului ca să-i redea libera folosința a întregului imobil închiriat.

Acțiunea numitei, astfel caracterizată de instanța de fond este neaparat supusă competenței determinate în mod special prin art. 27 legea din 1924, întrucât se cerea respectarea folosinței decurgând dintr'un contract prelungit.

Intrucât pe temeiul dispozițiunii acestui text de lege acțiunea intimitei din acțiunea principală în speța este de competența jud. de ocol, ca primă și ultimă instanța, urmează că și cererea accesorie a recurentului, pentru chemarea în garanție a proprietarului formulată în instanța angajată de aceasta conform legii suscitată și a cărei competențe deci a acceptat-o, era supusă aceleiași competențe și cui atac.

Atât căile atac, cât și competența se regulează

conf. legii chiriilor 1924 iar un dreptului comun. (Cas. I Conpl. chir. 52—925. Jur. Gen 22—925).

* * *

Impozit Art. 6 și 95 lege. Păduri-Venite. Recurentul prelinde că prețul pădurii pe care d-sa a dat-o în tăere unui al treilea nu constituie un venit, ci un capital care — ca atare — nu poate fi impus în conformitate cu legea contribuțiilor directe, deoarece în sistemul acestei legi nu există impozite pe capital, ci numai pe venituri;

Chestiunea de a se ști dacă prețul obținut de proprietar prin darea unei păduri în tăere constituie pentru dânsul un venit sau un capital — chestiune care în pură teorie poate fi discutabilă a fost rezolvată de legiuitorul fiscal din 1923, în sensul că acest preț constituie un venit impozabil în modul și după procedura arătată de lege pentru asemenea cazuri.

În adevăr, prin art. 6 și 95 din legea pentru unificarea contribuțiilor directe se prevede în mod formal, că pădurile puse în exploatare fie de proprietar, fie de o altă persoană, căreia i s'ar concesiona dreptul de exploatare sunt supuse unui impozit special prevenit corespunzător vechiului impozit funciar asupra pădurilor exploatate — iar baza de impunere, pentru cazul când pădurea se dă în exploatare aluia cum e în speță, este însuși venitul convenit proprietarului, adică prețul stipulat prin contract.

Prin urmare acest preț fiind considerat de însuși legiuitorul fiscal și impus de el ca venit, orice discuțiune referitoare la caracterizarea de ordin economic a acestui preț este inutilă. (Cas. III, dec. 367—1925. Jur. Gener. 925).

* * *

Impozite directe. Art. 31 și 39. Potrivit disp. art. 31 al. 3 și 10 din legea contribuțiilor directe, salariile funcționarilor unei întreprinderi comerciale sau industriale cum și impozitul asupra cifrei de afaceri, urmează să fie scăzute din calcularea venitului net impozabil.

După același articol al. g., alocațiile făcute pentru casele de pensuni și asistență a funcționarilor până la cel mult 10% din salarii, sunt scutite de impozit și ca atare trebuiesc deduse din beneficiul brut.

În conformitate cu art. 39 al. 7 din citata lege, pentru calculul bazei impozitului complementar nu se socotesc și rezervele vărsate din venitul anului precedent aceluia care servă pentru determinarea acelei baze. (Cas. III 589 bis 925. Pand. Săpt. 12—925).

Bibliografie

Vând 48 corpuri complete (corpul 14 volume), drept civil comentat opera Profesor. *Dimitrie Alexandrescu* (fără volumul I, care se lipărește, pentru lei 7000 corpul, volumele II și IX, nu se vând separat, celelalte inclusiv volumele VIII, partea II; IX, partea II, costă lei 500 bucata.

Volumele VIII, partea II și I, ediția III, cari se lipăresc se plătesc anticipat.

Danielopol-Atelier 6 bis, orele 2—4 p. m.
București

INFORMAȚIUNI

A apărut de sub tipar **Procedura penală română Adnotată.** (Poliția judiciară, Minister public, Ofișeri de poliție auxiliari ai procurorului, judecător de instrucție și procedura înaintea sa — cartea I. cap. I, II, III, IV, V, VI, VII, ai VIII art. 13—138; Camera de punere sub acuzare și procedura înaintea sa — cartea II, titl. II, cap. 1. art. 212—246 și Despre diferitele recursuri în contra deciziunilor și cereri în Casașiune — titlul III, cap. II, și cap. III, art. 404—450 pr. p. rom.)

Cuprinzând sub fie care articol de lege aparte: note explicative și de comparație cu textele corespunzătoare din pr. pen. maghiară scoase din vigoare, uzurile și practica nou introdusă de procedura penală română; extrase și trimiteri teoretice la scrieri și autori români; articolele din restul pr. p. română la care aceste se referă și mai ales *jurisprudența Casașiei române până la zi.*

Volumul de peste 450 pagini conține pentru îndrumare, formulare, modele de: *proces verbale* până la proba contrară și până la înscriere în fals, *rechizitor* introductiv și definitiv; *ordonanță* de sesizare și definitivă date de judecătorul de instrucție, raport rechizitor și act de acuzare date de Procurorul general, deciziuni date de Camera de puneri sub acuzare, *opoziiți* și *recursuri* în Casașiune etc. o Tablă de materie și Index alfabetic.

Lucrarea este întocmită de cătră directorul revistei noastre D-nul *Vasile M. Dimitriu* Consilier la Curtea de Apel din Cluj în colaborare cu redactorul dela „Ardealul Juridic” D-l *Vasile P. Pastia* judecător la Tribunalul Cluj. Volumul s'a pus în vânzare spre a fi din timp la îndemâna juriștilor din Ardeal pentru studierea *procedurii penale române* (partea indicată) care se știe că întră cu ziua de 1 Septembrie 1925 în vigoare și în Ardeal și Bucovina (Legea de organ. judecătorească 1925, art. 314—315.)

Depozitul general este pentru cei ce doresc să-și procure această lucrare la D-l *V. M. Dimitriu consilier la Curtea de Apel Cluj, Calea Victoriei Nr. 53. etj 1 stga.*

Prețul lucrării 250 lei, pentru D-nii magistrați cu reducere dacă se adresează direct.